

OBSAH I. DÍLU

Úvodní poznámky	5
Starověká medicína a počátky odborného názvosloví	13
Latinská abeceda	15
Výslovnost	16
Délka slabik	20
Přízvuk	21
Tvarosloví	22
1. Substantiva I. deklinace	
Sloveso <i>sum, esse</i>	28
2. Substantiva II. deklinace — maskulina	32
I. konjugace	34
3. Substantiva II. deklinace — neutra	39
4. Adjektiva I. a II. deklinace	
II. konjugace	42
5. IV. deklinace	
IV. konjugace	49
6. V. deklinace	
III. konjugace	56
I. <i>Dē patriā nostrā</i>	62
7. Substantiva III. deklinace	
<i>Pulmō, tumor</i>	65
8. Substantiva III. deklinace	
<i>Pariēs, pars</i>	70
9. Substantiva III. deklinace	
<i>Corpus, nōmen</i>	73
10. Substantiva III. deklinace	
<i>Pelvis, rēte</i>	77

11. Adjektiva III. deklinace	
jednovýchodná a trojvýchodná	81
Participium prézenta	83
12. Adjektiva III. deklinace	
dvojvýchodná	86
13. Pravidelné stupňování adjektiv	89
14. Nepravidelné a neúplné stupňování adjektiv	94
Adverbia	96
15. Číslovky základní	100
16. Ostatní číslovky	107
Přehled latinských a řeckých číslovek	110
17. Konjunktiv prézenta sloves I. – IV. konjugace	116
18. Substantiva řeckého původu	121
19. Latinské préfixy	131
20. Latinské sufixy	136
21. Latinská slova složená	140
22. Řecké préfixy	146
23. Řecké sufixy	151
24. Řecká slova složená	
Hybridy	154
25. Opakování	159
II. <i>Jak má žít zdravý člověk</i>	168
III. <i>Rady starého lékaře proti bolení hlavy</i>	169
IV. <i>Ukázka z lékařského spisu Aula Cornelii Celsa „Medicina“</i>	174
V. <i>Dē laesiōnibus traumaticis</i>	175
VI. <i>Dē formis remediōrum</i>	177
Receptura	179
Diagnóza	185
Příklady běžnějších remedií	189
Rozmanité druhy a formy léčivých prostředků	193
Názvy některých lékařských disciplín s etymologickým výkladem	198
Přehled nejběžnějších latinských předložek	201
Chemické názvosloví (RND ₁ , V. Král)	203
Tabulkový přehled skloňování substantiv a adjektiv	205
Přehled časování	209
Nejběžnější lékařské termíny v česko-latinsko-řeckém znění	211

Řecká abeceda	216
Česko-latinský slovník	217

Obrazová příloha

OBSAH II. DÍLU

1. Opakování a průprava	228
Lékařská terminologie	
2. Futurum	230
<i>Prosté lékařské rady. Lakonické odpovědi</i>	
3. Imperfektum	235
<i>O umění léčit. O příchylnosti delfinů k lidem</i> <i>(O Pliniovi Starším)</i>	
Stručný přehled zájmen	239
4. Perfektum	243
<i>Účinek léků. Paridův soud</i>	
5. Perfektum (dokončení)	248
<i>Pouštění žilou. Lékařské rady o střídmosti. (O Celsovi)</i> <i>O dobytí Tróje</i>	
6. Participium perfekta pasivního. Indikativ perfekta pasivního	253
<i>Dieta. Beznadějní pacienti. Oběť za vlast</i>	
7. Slovesa nepravidelná	258
<i>Angina. Horečky. Příčiny nemocí. Moudré citáty</i>	
8. Infinitivy. Akusativ s infinitivem	263
<i>Léčení kašle. Filosofové o vzniku světa</i>	
9. Iubeo, veto. Souhrn o infinitivech a participiích	268
<i>Léčení horečky. Ledvinová nemoc. Krátký pozdrav v dopise. Caesar</i> <i>nařídil Helvetiům vrátit se</i>	
10. Nominativ s infinitivem	272
<i>Správná tušení starých lékařů. Cholera. Přírodopisec Plinius o člověku</i> <i>Pověstné rekordy ve vzpírání. Zavraždění Caesara</i>	
11. Deponentia a semideponentia	277
<i>Zranění srdce a plic. Léčba zlomeniny. Ctižádost krále Alexandra.</i> <i>Náhrobní nápis. Citáty z autorů</i>	

12.	Konjunktiv imperfekta	284
	<i>Příroda léčí spíše než lékař. Filosof Platón o státě. Citace</i>	
13.	Konjunktiv perfekta a konjunktiv plusquamperfekta	290
	<i>Ohledání nebezpečných zranění. Vtipná odpověď</i>	
14.	Konjunktivy deponentií a nepravidelných sloves	294
	<i>Choroba plic. Leonidas. Citace</i>	
15.	Gerundivum. Gerundium	299
	<i>Léčení nevolnosti. Závěr doktorského diplomu. Novodobí vědci žádají pitvu. Ciceronovy „Rozpravy tuskulské“. Citace</i>	
16.	Participium spojité	305
	<i>Hippokratovo učení o temperamentech. Helvetiové se chystají stěhovat. Citace</i>	
17.	Ablativ absolutní	310
	<i>Celsus schvaloval pitvu. Horečnatý stav. Z římských historiků</i>	
18.	Věty účelové	314
	<i>O horečce. Z římských dějin. Citace. Vhodná odpověď. Náhrobní nápis</i>	
19.	Věty výsledkové	320
	<i>Akutní bolesti hlavy. Bitva u Marathóna. Epigram Martialův Olympijské hry. (O olympijských hrách.)</i>	
20.	Věty časové a důvodové (příčinné)	327
	<i>Léčení zapálené rány. Plicní tuberkulóza Spartánská matka – spartánský charakter. Citace</i>	
21.	Věty přípustkové a podmínkové	332
	<i>Jak se pozná rakovinový nádor. Klid mudrce. Planá výhrůžka. Moudrý rozsudek. Epaminondův vzkaz.</i>	
22.	Nepřímé otázky. Sousednost časů. Spojka „cum“	337
	<i>Medicínská terminologie. Citace. Sokrates rozmlouvá o štěstí člověka. Zastánce míru. Který člověk je blažený?</i>	
	Česko-latinský slovník	346
	Výbor souvislých textů	
I.	Odborné texty medicínské	
	Latinsko-řecké termíny medicínské	353
	Z dějin antického lékařství	355
	Z Varronova spisu O zemědělství. Tušení existence bakterií? (Marcus Terentius Varro)	356

Johannes Jesenius a Jessen; Anatomiae historia. První veřejná pitva v Praze (Johannes Jesenius)	357
Slova fyziologa Jana Ev. Purkyně. (Jan Ev. Purkyně)	358
Nikolaj Ivanovič Pirogov o sekci (Nikolaj Ivanovič Pirogov) (Congressus internationalis)	359

II. Ukázky z římské a latinské beletrie

A. Próza

(O povaze římské a řecké kultury)	360
Názor Ciceronův o povaze římské kultury	361
Co soudili řečtí filosofové o vesmíru	363
(Marcus Tullius Cicero)	
Římané neměli dlouho smysl pro lékařství	364
Z politických dějin:	
Nezištnost Aristeidova	364
(Cornelius Nepos)	
Popis staré Galie, dnešní Francie	365
Caesarovo svědectví o společenských poměrech v Galii	366
(Gaius Julius Caesar)	
Ze Sallustiova spisu „O válce s Iugurthou“	367
Obraz starých dobrých časů	368
(Gaius Sallustius Crispus)	
(Z předmluvy k dílu Tita Livia „Ab urbe condita“.)	369
Založení Říma	370
(Titus Livius)	
Nejen stateční muži, ale také vzorné matky	371
Sociální poměry vnitřní:	
Spartakovo povstání	373
Lidský poměr k otrokům	374
(Lucius Annaeus Seneca)	
Svědectví literáta o přírodní katastrofě	374
(Gaius Plinius Caecilius Secundus Minor)	
Latina českých autorů:	
Z Kosmovy „České kroniky“: Praotec Čech na Řípu	376
(Kosmas.)	

Z Komenského „Velké didaktiky“: O studiu jazyků	378
(Jan Amos Komenský)	
B. Poezie	
Metrický úvod do četby básní	379
Z elegií Albia Tibulla: Prokletí války	382
(Albius Tibullus)	
Z „Proměn“ Publia Ovidia Nasona: Daedalus a Ikarus	383
(Publius Ovidius Naso)	
Z milostných písní Gaia Valeria Catulla: Na vrcholu šťastné lásky (Gaius Valerius Catullus)	387
CENTRÁLNÍ SLOVNÍK	389